

MAGYAR FELSŐOKTATÁSI AKKREDITÁCIÓS BIZOTTSÁG

Tokaj-Hegyalja Egyetem által indítandó óvodapedagógus alapképzési szak nyilvántartásba vétele

A MAB Testület 2025/7/VII/3. sz. határozata

Iktatószám: MAB/523-4/2025

A Testület nem támogatja az óvodapedagógus alapképzési szak indítását a Tokaj-Hegyalja Egyetemen.

A Testület által elfogadott kollégiumi indoklás a MAB Testület határozataához

A szakot felépítő tudományágak, szakterületek, valamint azok ismeretkörei és kreditértékei megfelelnek a képzési és kimeneti követelményekben (KKK) foglaltaknak. A képzési terv nem biztosítja a KKK-ban meghatározott valamennyi kompetenciaelem elsajátítását. Ennek oka, hogy a képzési cél elérése különösen problémás a két specializáció esetében, mivel több tantárgy nem releváns a szak profilja szempontjából, és hiányzik a tematikus kapcsolódás és a tantárgyak egymásra épülése. Példaként említhető, hogy a Kiemelt figyelmet igénylők specializációs ismeretkörben olyan tárgyak szerepelnek kiemelt órászámban, mint a Fenntarthatóság, az Alternatív pedagógiák, vagy a Dramatizálás és bábozás, amelyek nem kapcsolódnak szorosan a specializáció szakmai célrendszeréhez.

A pedagógiai, pszichológiai és társadalomtudományi ismeretkörökben alig találhatók gyakorlati jellegű tantárgyak. A pedagógusképzésben alapvető elv, hogy az elméleti tudás és a gyakorlati készségek fejlesztése egymással párhuzamosan valósuljon meg, e kettő együttesen teszi lehetővé a hivatás eredményes gyakorlását. A jelen tantervben azonban számos tantárgy kizárólag elméleti vagy kizárólag gyakorlati jellegű, ami nem szolgálja a kompetenciák integrált fejlesztését.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjában meghatározott tevékenységi területekhez szükséges módszertani ismeretek köre szűk, a képzés során elvárt módszertani és szakmai képességfejlesztés nem támasztható alá kellő számú és tartalmú tantárggyal. A Játék, amely az óvodai nevelés alapvető tevékenységi formája és a gyermek pszichikus fejlődésének egyik legfőbb eszköze, mindössze két tárgyban, összesen 6 kredit értékben, heti 0/2 órásszámmal szerepel, elméleti megalapozottság nélkül. A Rajzolás, festés és kézimunka tevékenységkör hasonlóan elméleti alap nélkül jelenik meg. A Környezeti nevelés kurzus heti 4/0 órásszámmal kizárólag elméleti jellegű, gyakorlati rész nélkül. Az Ének-zene mindössze két tárgy keretében, meglehetősen korlátozott órászámban szerepel.

A módszertani tárgyakban nem jelenik meg a projektpedagógiai szemlélet, amely a gyermek személyiségének kibontakoztatását segítő komplex, holisztikus nevelési gyakorlat alapját képezné. Hiányoznak a korai tehetséggondozásra felkészítő elméleti ismeretek, valamint a pedagógiai képességek célzott fejlesztését támogató kurzusok. Az inkluzív nevelésre való felkészítés csak részben azonosítható, a dokumentumokban jellemzően a „hátrányoskikötés” fogalma dominál, ami a befogadó szemléletnél szűkebb megközelítést tükröz.

A Nevelő-oktató munka dokumentálása című tantárgy minden pedagógusjelölt számára alapvető fontosságú ismeretanyagot tartalmaz, ezért nem indokolt a szabadon választható kurzusok közé sorolása. A Multi- és interkulturális nevelés specializációban szereplő Tokaj borvidék kultúrtáj, szőlőtermesztés, borkészítés tantárgy nem releváns a képzési cél szempontjából. Ezzel szemben a bábozással, dramatizálással, prezentációval, kooperatív technikákkal és projekt módszerrel kapcsolatos tárgyak minden pedagógusjelölt képzésében nélkülözhetetlenek, és tematikailag a Játék ismeretköréhez illeszkednének.

A Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése specializációban szereplő Fenntarthatóságra nevelés elmélete és gyakorlata, valamint az Alternatív pedagógiák a fenntarthatóságra nevelés szolgálatában című tantárgyak nem illeszkednek a specializáció tartalmi céljaihoz. Ezek az ismeretek valamennyi hallgató számára fontosak és hasznosak lennének, különösen a környezeti nevelés fejlesztésében, de nem ezen specializációban indokolt az elhelyezésük.

A tantervben logikai következtetések megfigyelhetők, különösen az elmélet és gyakorlat arányának meghatározásában. Például több tantárgy esetében az szerepel, hogy az elmélet-gyakorlat arány 70–30%, miközben a tantárgy kizárólag előadásokból áll, így ez az arány nem értelmezhető. Az ilyen aránytalanságok és formai ellentmondások rendszerszintűen jelen vannak, javításuk indokolt és szükséges.

A tanterv fejlesztése során szükséges és indokolt lenne meghatározni az egyes tantárgyak előfeltételeit, ezzel biztosítva az ismeretek fokozatos elmélyülését és a tanulási folyamat koherenciáját. A benyújtott dokumentációban ezek az előfeltételek csak korlátozottan vagy egyáltalán nem jelennek meg.

A szakmai gyakorlat szerkezete alapvetően illeszkedik a pedagógusképzés gyakorlati jellegéhez, kredit száma és időtartama összhangban van a képzési és kimeneti követelmények (KKK) előírásaival. A szemeszterek tevékenységei koncentrikusan épülnek egymásra, így a hallgatók fokozatosan, egyre összetettebb pedagógiai feladatokkal találkozhatnak. Megállapítható ugyanakkor, hogy a 4. és 5. félévben a hallgatói feladatok mennyisége és terhelése jelentősen meghaladja az 1–3. félévben tapasztalhatókat. A 4. félévben kiemelt szerepet kapnak az ének-zene, énekes játék, gyermektánc, vizuális nevelés, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mese és vers területei. Az 5. félévben a hangsúly a külső világ tevékeny megismerése (környezet, matematika), a mindennapos mozgás, testnevelés és a művészeti tevékenységek gyakorlati megvalósításán van. A beadvány azonban nem tartalmazza, hogy a szakmai gyakorlatok mely elemei egyéni és melyek csoportos formában valósulnak meg, ami a hallgatók felkészülése és az értékelés szempontjából lényeges hiányosság.

A mobilitási ablak rendelkezésre áll, annak bemutatása részletes, jól dokumentált és megfelel a nemzetközi nyitottságot elősegítő elvárásoknak.

A szakirodalom összességében igazodik a képzési program tartalmához, és többnyire releváns forrásokat tartalmaz. Ugyanakkor a kötelező irodalmak többsége 2000–2015 között megjelent művekre épül, míg néhány alapozó tárgy esetében ennél is régebbi források szerepelnek, ami a gyorsan fejlődő tudományterületeken (pl. pszichológia, informatika) már elavultnak tekinthető. A szakirodalmi lista frissítése és korszerűsítése indokolt, valamint több esetben a pontos bibliográfiai adatok pótlása is szükséges a hivatkozások egyértelműsége érdekében.

A szakfelelős teljes munkaidőben foglalkoztatott, tudományos fokozattal rendelkező oktató, az intézményben teljes munkaidőben foglalkoztatott AT oktató. A szakfelelős egyidejűleg egy alapképzési szakért felel. A szakfelelős a szak tartalmához illeszkedő, elismert szakmai referenciával (pl. projektvezetés, kutatás) rendelkezik.

Az oktatói kör szakértői jártassága, gyakorlata, tudományos aktivitása és eredményessége nem ad megfelelő háttérrel a szak alapképzési szintnek megfelelő oktatásához. Az oktatói kör összetétele nem felel meg azon követelménynek, mely szerint a törzsanyag ismeretköreinek intézményi elsajátítását lehetővé tevő tantárgyak oktatóinak legalább háromnegyede az intézmény foglalkoztatott oktatója kell, hogy legyen (87/2015. (IV. 9.) Korm. rendelet a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény egyes rendelkezéseinek

MAGYAR FELSŐOKTATÁSI AKKREDITÁCIÓS BIZOTTSÁG

végrehajtásáról 5. mellékletének 1. i) bekezdése). A beadvány alapján az oktatók 69%-a kérelem benyújtásának időpontjában az intézmény állományába tartozó oktató, míg 31% óraadóként vesz részt a képzés megvalósításában. Ennek következtében a jogszabályban meghatározott arány nem teljesül.

A szakmai ismeretkörök felelősei közül a Multi- és interkulturális nevelés specializáció felelőse rendelkezik releváns szakmai gyakorlattal, míg a Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése specializáció esetében ez a feltétel csak részben teljesül.

A szakmai gyakorlati tárgyak felelőse tudományos fokozattal, valamint megfelelő szakmai és tudományos eredményekkel rendelkezik, különösen a sport- és egészségtudományok területén. A benyújtott dokumentáció alapján oktatóként is szerepel a képzésben. Végzettségeit tekintve a Kossuth Övönői Szakközépiskolában (Miskolc) szerzett óvónői alapvégzettséget, felsőfokú tanulmányait pedig földrajz–testnevelés szakos általános iskolai tanárként, majd középiskolai testnevelő tanárként és gyógytestnevelő tanárként végezte. Ugyanakkor a beadvány nem tartalmaz elegendő információt az óvodapedagógus-képzés szakmai gyakorlati tantárgyainak oktatásában való jártasságáról, ezért nem egyértelműen igazolható, hogy a felelős megfelelő tapasztalattal rendelkezik ezen a specifikus területen.

A tanulmányi tájékoztató – beleértve a kreditrendszert, vizsgarendet stb. – elérhető a hallgatók számára. A képzéshez szükséges szakterületi infrastrukturális alapfeltételek rendelkezésre állnak. Az intézményi könyvtári állomány biztosítja a kötelező és ajánlott szakirodalmi jegyzékekben szereplő művek elérhetőségét valamennyi hallgató számára.

I.1.-I. 2. A tanterv, a tantárgyi programok, tantárgyleírások szakmai tartalmának megfelelése	
A szak képzési és kimeneti követelményeiben (KKK) leírtak	nem felel meg
A szakmai tartalmak (tantárgyleírások, megadott szakirodalmak) biztosítják-e a képzési cél, az előírt kimeneti kompetenciák (tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség) elérését az adott képzési időn belül.	nem felel meg
I.3. A tervezett képzési folyamat, a módszerek, eszközök, eljárások megfelelése	
a) A tanulástámogatás intézményi eszközrendszere (tananyag, segédletek, tutor/mentor rendszer), az oktatási módszertan (ismeretátadási módok) korszerűsége, alkalmassága a hatékony ismeretszerzésre.	megfelel
b) A gyakorlati képzés összhangja a szak orientációjával, körülményei, szervezetsége az intézményben zajló és az intézményen kívüli (szakmai gyakorlat) képzés során.	nem felel meg
c) Az ismeretellenőrzési, értékelési módszerek, eljárások (beleértve a záróvizsgát is) alkalmassága a valós hallgatói tudás és teljesítmény mérésére.	megfelel
II. A képzés személyi feltételei	
II.1. A szakfelelős megfelelése	nem felel meg
II.2. A szakon oktatók	
a) A felelősök (ismeretkör, ill. ismeretkörbe nem tartozó, önálló tantárgy felelősei) megfelelése	nem felel meg
b) A szak összes intézményi oktatójának, a teljes oktatói körnek a megítélése	nem felel meg
III. Szakterületi infrastrukturális feltételek	
Infrastrukturális alapfeltételek (tanterem, előadóterem, laboratóriumok, műhelyek, gyakorlóhelyek és felszereltségük) és az oktatási eszköztárak (számítástechnikai, oktatástechnikai ellátottság stb.), valamint a (intézményi és azon kívüli) gyakorlati képzés feltételei.	megfelel
Könyvtári ellátottság és a szolgáltatások, kötelező szakirodalmak elérhetősége, szakdolgozatok elkészítésének feltételei, tanulást segítő eszközök, tankönyv, jegyzet ellátás stb. (idegen nyelven folyó képzésben az adott idegen nyelvű anyaggal).	nem felel meg

A Testület tájékoztatja a felsőoktatási intézményt, hogy a nem támogató döntéssel szemben jelen döntés közlésétől számított 30 napon belül felülvizsgálati eljárás kezdeményezhető, melyre a felsőoktatási minőségértékelés és -fejlesztés egyes kérdéseiről szóló 19/2012. (II. 22.) Korm. rendelet 24/A. §, és a MAB Felülvizsgálati Bizottságának Ügyrendje az irányadó.

Budapest, 2025. november 21.

MAGYAR FELSŐOKTATÁSI AKKREDITÁCIÓS BIZOTTSÁG

Dr. Szilágyi János Ede
a MAB elnöke